

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

นโยบายของรัฐบาลในปัจจุบัน มุ่งส่งเสริมและเปิดโอกาสทางการค้าให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุน โดยใช้หลักการเปิดตลาดเสรีในประเทศไทยเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศให้เติบโต พัฒนาการตลาดเสรีในลักษณะที่สอดคล้องกับความเป็นจริงของการค้าระหว่างประเทศ ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการลงทุนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้มีกิจการข้ามชาติ (Multinational Enterprise) เข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีรูปแบบการเข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศไทย ได้แก่ การเปิดสาขาของบริษัทต่างประเทศ การประกอบกิจการโดยผ่านลูกจ้างหรือผู้กระทำการแทน (ที่ไม่อิสระ) การตั้งผู้แทนจำหน่ายโดยซื้อขายไป การตั้งเป็นกิจการร่วมค้า การให้สัมปทาน (Franchise) และการให้ใบอนุญาต (license) สำหรับรูปแบบธุรกิจข้ามชาติดังกล่าว ต้องปฏิบัติตามได้หลักเกณฑ์ของประเทศไทย ส่วนมากก่อตั้งกิจการใน 3 ประเภท คือ บุคคลธรรมดา ห้างหุ้นส่วน และบริษัทจำกัด โดยบริษัทจำกัดเป็นรูปแบบการจัดตั้งที่นักลงทุนต่างชาตินิยมมากที่สุด (สำนักส่งเสริมการลงทุน, 2549: ออนไลน์)

จากนโยบายดังกล่าว ทำให้นักลงทุนต่างประเทศตัดสินใจมาลงทุนในประเทศไทย นับตั้งแต่พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2543 ณ 31 พฤษภาคม 2549 มีผู้ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจแล้วทั้งสิ้น 1,612 ราย โดยประเภทธุรกิจที่ต่างชาติเข้ามาลงทุนมากที่สุดคือ สำนักงานผู้แทน/สำนักงานภูมิภาค ลำดับถัดมาคือ ธุรกิจบริการ ธุรกิจก่อสร้าง/บริการทางวิศวกรรม ธุรกิจค้าปลีก/ค้าส่ง นายหน้าตัวแทน และธุรกิจบริการทางบัญชี/กฎหมายให้แก่บริษัทในเครือและบริษัทในกลุ่ม ตามลำดับ ประเทศที่มาลงทุนมากที่สุดคือ ประเทศญี่ปุ่น จำนวน 614 ราย รองลงมาคือ ประเทศสิงคโปร์ จำนวน 239 ราย ประเทศเยอรมัน จำนวน 103 ราย ประเทศฮ่องกง จำนวน 68 ราย ประเทศสหราชอาณาจักร จำนวน 64 ราย ประเทศอเมริกา จำนวน 60 ราย ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี จำนวน 50 ราย และประเทศอื่น ๆ อีก จำนวน 414 ราย (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2549: ออนไลน์)

กิจการข้ามชาติดังกล่าวยังมีภาระต้องปฏิบัติตามกฎหมายไทย ได้แก่ พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 และประมวลรัษฎากร (กฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร) เป็นต้น เพื่อให้ดำเนินธุรกิจได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย อาทิเช่น ขั้นตอนการจัดตั้งบริษัท หน้าที่และความรับผิดชอบต่อกฎหมายของนักลงทุนต่างชาติ การส่งเสริมการลงทุนของรัฐบาล และภาษีอากรที่เกี่ยวกับนิติบุคคลต่างประเทศ เป็นต้น นอกจากนั้นการเข้ามาประกอบกิจการระหว่างประเทศของบริษัทข้าม

ชาติมีความซับซ้อนมากกว่าการประกอบธุรกิจในประเทศ การดำเนินงานถูกควบคุมและปฏิบัติงานตามสำนักงานใหญ่ เนื่องจากสำนักงานสาขามีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานโดยรวมขององค์กรอย่างสาระสำคัญ จึงจำเป็นต้องแสดงผลการปฏิบัติงานหรือผลการดำเนินงาน รายงานข้อมูลที่สำคัญ ภายใต้ข้อกำหนดของสำนักงานใหญ่ เพื่อที่จะได้สามารถวางแผน ควบคุม และประเมินผลงานสาขาที่ตั้งอยู่ต่างประเทศ ส่งผลให้ต้องมีแนวทางการปฏิบัติตามกฎหมายไทย และแนวปฏิบัติทางการบัญชีของสาขาในประเทศไทย สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและสอดคล้องกับนโยบายการบัญชีของสำนักงานใหญ่ โดยใช้การบัญชีบริหารและการบัญชีการเงินมา กำหนดกลยุทธ์เพื่อประโยชน์สูงสุด

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษา แนวปฏิบัติทางการบัญชีสำหรับสาขานิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ ในเขตภาคเหนือของประเทศไทย เพื่อเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ประกอบการและนักลงทุนต่างชาติที่เข้ามาประกอบธุรกิจต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติทางการบัญชีสำหรับสาขานิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ ในเขตภาคเหนือของประเทศไทย

1.3 ขอบเขตและวิธีการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาถึงแนวปฏิบัติทางการบัญชีสำหรับสาขานิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศในเขตภาคเหนือของประเทศไทย โดยครอบคลุมเรื่อง ขั้นตอนการจัดตั้งบริษัท การส่งเสริมการลงทุน ภาษีที่เกี่ยวข้อง การบัญชีระหว่างสำนักงานใหญ่ในต่างประเทศและบริษัทสาขาในไทย รวมทั้งปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชี โดยศึกษาจากขั้นตอนการปฏิบัติจริงของนิติบุคคลต่างประเทศในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน

1.3.2 วิธีการศึกษา

ศึกษาจากข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

1.1 สัมภาษณ์แบบเจาะลึกเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับด้านบัญชีและภาษีอากรของนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ กำหนดตัวอย่างจากกลุ่มธุรกิจที่มีการลงทุนมากที่สุด คือ กลุ่มอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ โดยเลือกสัญชาติญี่ปุ่น สัญชาติเกาหลี และสัญชาติ

สวีเดน รวมทั้งสิ้น 5 ราย เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานทางด้านการบัญชี ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้อง

1.2 สัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งสำนักงานสาขาในประเทศไทย ได้แก่ เจ้าหน้าที่กรมศุลกากร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการลงทุนภาคเหนือ และเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

ศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

ศึกษาจากข้อมูลเอกสารวิชาการซึ่งได้มาจากหน่วยงานต่างๆ เช่น กรมศุลกากร กรมส่งเสริมการลงทุน สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์ หนังสือ ตำราทางวิชาการ วารสารและแบบฟอร์มเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีของนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ เข้ามายังสาขาในประเทศไทย

1.4 นิยามศัพท์

แนวปฏิบัติทางการบัญชี หมายถึง ขั้นตอนการจัดตั้งบริษัท รูปแบบการจัดทำงบการเงิน และวิธีการของนักบัญชีหรือผู้สอบบัญชี ที่ใช้ในการปฏิบัติงานในระยะเวลาหนึ่ง

นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ หมายถึง บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทย และเข้ามากระทำกิจการในที่อื่น ๆ รวมทั้งในประเทศไทย โดยผ่านขั้นตอนและกระบวนการตามกฎหมายไทย อย่างถูกต้อง ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542

สาขาในเขตภาคเหนือประเทศไทย หมายถึง หน่วยงานอิสระหน่วยหนึ่งดำเนินธุรกิจ ในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของสำนักงานใหญ่ในต่างประเทศ

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงขั้นตอนในการจัดตั้งสาขานิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ เขตในภาคเหนือประเทศไทย
2. เพื่อเป็นแนวทางให้นิติบุคคลต่างประเทศสามารถปฏิบัติงานด้านการบัญชีและภาษีอากรตามกฎหมายไทย ได้อย่างถูกต้อง